

RESOLUCIÓN POLA QUE SE FORMULA O INFORME AMBIENTAL ESTRATÉXICO DO PLAN ESPECIAL DE INFRAESTRUTURAS E DOTACIÓNS PARA VIAL ENTRE CERCEDO E CAROI, CONCELLO DE CERCEDO-COTOBADE

Promotor: Concello de Cercedo – Cotobade

Órgano substantivo: Concello de Cercedo-Cotobade

Expediente: 2019AAE2357

Código web: 2223/2019

O Servizo de Avaliación Ambiental de Plans e Programas, da Subdirección Xeral de Avaliación Ambiental, formulou a proposta que a continuación se transcribe:

ANTECEDENTES

1. Os instrumentos de planeamento que rexen no concello de Cercedo-Cotobade son os aprobados antes da súa fusión voluntaria aprobada polo Decreto 134/2016. A zona de Cercedo se rexe polo Plan xeral de ordenación municipal (PXOM) aprobado definitivamente o 23.09.2014 e a zona de Cotobade se rexe polas normas subsidiarias de planeamento (NSP) aprobadas o 25.02.1997.
2. O día 01.08.2019 a Dirección Xeral de Calidade Ambiental e Cambio Climático recibiu un escrito do Concello de Cercedo-Cotobade no que solicita iniciar o procedemento de avaliación ambiental estratéxica simplificada do *Plan especial de infraestruturas e dotacións para vial entre Cerdedo e Caroi*, para o que achega o documento ambiental estratéxico e o borrador da proposta.
3. O día 06.08.2019 esta Dirección Xeral iniciou un período de consultas previas á formulación do informe ambiental estratéxico por un prazo de dous meses, facendo públicos os documentos na súa sede electrónica. Ao mesmo tempo, consultouse á Dirección Xeral de Ordenación do Territorio e Urbanismo, entre outras administracións públicas.

CONSIDERACIÓNS LEGAIS

1. A Lei 2/2016, do 10 de febreiro, do solo de Galicia (LSG), integra no procedemento de aprobación dos instrumentos de planeamento urbanístico o proceso de avaliación ambiental estratéxica previsto na Lei 21/2013, do 9 de decembro, de avaliación ambiental. A través do Decreto 143/2016, do 22 de setembro, aprobouse o regulamento da dita Lei do solo.
2. Segundo o artigo 46.2b) da LSG o planeamento de desenvolvemento debe someterse ao procedemento de avaliación ambiental estratéxica simplificada.
3. De acordo co artigo 75.3b) da LSG, o órgano ambiental -tras consultar ás administracións públicas afectadas e as persoas interesadas- formulará o informe ambiental estratéxico.
4. A Dirección Xeral de Calidade Ambiental e Cambio Climático ten atribuídas as funcións en materia de avaliación dos efectos de determinados plans e programas no ambiente (Decreto 42/2019, do 28 de marzo, polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda).

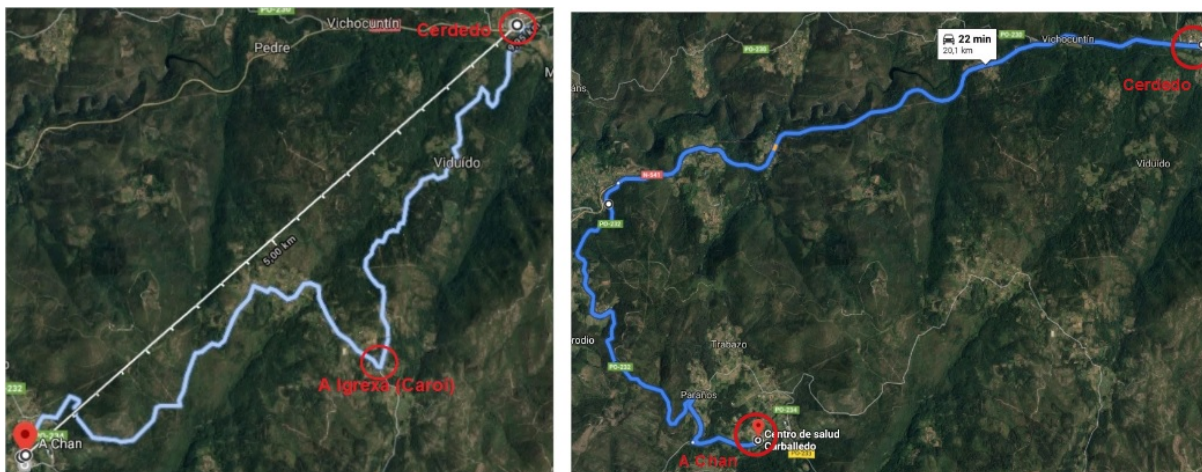
CONSIDERACIÓNS TÉCNICAS

1. Características do Plan especial

Ámbito de actuación: terreos situados entre os núcleos de Cerdedo e A Igrexa (parroquia de Caroi) pertencentes ao concello de Cerdedo-Cotobade, provincia de Pontevedra.

Obxecto: mellorar a comunicación por estrada entre as capitais municipais de Cerdedo e o núcleo da Chan (Cotobade), que concentran a maioría das dotacións públicas.

Na actualidade esta conexión se realiza a través de camiños de escasa e insuficiente sección (EP 0401 e EP-7104) que atravesa o núcleo da Igrexa, ou a través da combinación das estradas PO-232 e N-541, de maior recorrido.

Recorridos actuais entre Cerdedo e A Chan (Cotobade).

Proposta: segundo se recolle na documentación, desde o núcleo da Igrexa ata A Chan a estrada EP-0401 ten condicións aceptables. Para o tramo restante, entre Cerdedo e A Igrexa de aproximadamente 7 km, estudáronse 3 alternativas de trazado ademais da alternativa 0.

- A alternativa 1 aproveita 6,5 km de tramos existentes excepto os 2 km previos ao enlace coa EP-0401, que supón un novo trazado por terreo accidentado. Afecta a solo rústico de protección de espazos naturais e de interese paisaxístico do PXOM de Cerdedo.
- A alternativa 2 ten un trazado de 7 km, con leves curvas que transcorre sobre camiños existentes, a excepción dun pequeno tramo. Atravesa o río Castro pertencente á zona de especial conservación (ZEC) Serra do Cando. Segundo o PXOM de Cerdedo atravesa solo rústico de especial protección de espazos naturais.
- A alternativa 3 propón un trazado de 7 km con pequenas curvas e sobre camiños existentes. Discorre en gran parte polo ZEC Serra do Cando e por solo clasificado polo PXOM de Cerdedo como rústico de especial protección de espazos naturais.

A alternativa elixida é a 2. A vía proposta atravesará 4 núcleos de poboación: Revolta, Biduído, Chamadoira e Medelo e prevese ampliar a sección actual ata 7 metros (dous carrís de 3,50 m para cada sentido), máis un metro de beiravía a cada lado. Se contempla, así mesmo, unha franxa de 20 metros a ambos lados do eixo que albergará as medidas correctoras e os movementos de terra que sexan necesarios.

Proposta de Plan especial.

2. Características ambientais da área probablemente afectada

Tanto a vía proposta como a actual atravesan os núcleos da Revolta, Biduido, Chamadoira e Medelo, moi próximas a algunhas vivendas. Fóra dos núcleos transcorren entre fincas dedicadas a cultivos, pastos, extensas áreas de caducifolias, mato e pequenas repoboacións forestais.

Trátase dunha contorna natural de elevación media, con pendentes acusadas en certos puntos e unha abundante rede fluvial. As estradas existentes e o trazado proposto polo Plan especial cruzan o río Castro á altura de Cerdedo mediante dúas pontes. Así mesmo, no núcleo da Revolta atravesan o regueiro da Abelleira e o río Sillar, no núcleo de Biduido atravesan ao regueiro da Besada e -ao seu paso polo núcleo da Chamadoira- cruzan o rego do Pombo.

En canto aos valores naturais, o río Castro inclúese na ZEC Serra do Cando, que alberga o hábitat prioritario 91E0* (bosques aluviais de *Alnus glutinosa* e *Fraxinus excelsior*). Ademais, segundo a cartografía oficial de hábitats, algúns tramos da vía transcorren nas inmediacións de hábitats de interese comunitario asociados a carballeiras e matogueiras secas. Ao leste, a aproximadamente 1 km de distancia do ámbito, se localiza a área de especial interese paisaxístico (AEIP) “Serra do Cando”.

Respecto ao patrimonio cultural, nas inmediacións se detectan numerosos bens catalogados e de interese patrimonial, como un conxunto de hórreos, unha área de mámoas, petroglifos, fontes, cruceiros e igrexas. Tamén existen outros elementos con valor cultural a estudar como muíños, petos de ánimas, muros tradicionais, etc.

Como afeccións sectoriais, salienta que a contorna do núcleo de Cerdedo foi obxecto de concentración parcelaria e que varios tramos da traza atravesan montes veciñais en man común (Lourido, Cabenca, Casa das Minas e San Bernabé e Caroi).

No tocante á clasificación urbanística dos terreos, na zona de Cotobade o ámbito está clasificado como non urbanizable de núcleos rurais, non urbanizable de protección forestal e non urbanizable sen especial protección. Na zona de Cerdedo coincide con rústico de protección agropecuaria, de protección forestal e de protección do patrimonio.

3. Período de consultas previas

Recibiuse resposta da Dirección Xeral de Ordenación do Territorio e Urbanismo, do Instituto de Estudos do Territorio, da Dirección Xeral de Patrimonio Natural e da Dirección Xeral de Patrimonio Cultural.

O Concello deberá considerar estas observacións no proceso de elaboración do Plan especial, para o cal se lle remiten os textos íntegros recibidos. Non obstante, resúmense a continuación as principais cuestións formuladas:

Dirección Xeral de Ordenación do Territorio e Urbanismo

Indica que a documentación do Plan especial debe axustarse ao sinalado no artigo 183 do Regulamento da Lei do Solo de Galicia (RLSG). Así mesmo, deberá concretarse nos documentos establecidos no artigo 184 de dito Regulamento, coas determinacións axeitadas á súa finalidade que xustifiquen o cumprimento dos requisitos esixibles. Neste sentido:

- Debe conter unha memoria xustificativa e desenvolvemento da infraestrutura prevista, analizando os tramos que se apoian no viario existente e concretando os novos tramos.
- Debe recoller a regulación das características e normas ás cales se teña que axustar o correspondente proxecto que desenvolva a infraestrutura proposta.
- Debe conter planos de información onde se analicen e concreten os aspectos sinalados na memoria. Tamén debe conter planos de ordenación co trazado e se concrete a necesidade de novas infraestruturas de servizos, se definan os tramos de nova execución e os apoiados no viario existente, se concrete o nivel de ocupación e afección, así como se xustifique a funcionalidade a accesibilidade da infraestrutura proposta.
- Xustificarase a viabilidade económica da actuación proposta, acreditándose mediante informe de intervención a dispoñibilidade de recursos municipais, ou xustificando a existencia de fondos, subvencións ou convenios.

Tamén sinala que se tramitará segundo o procedemento recollido nos artigos 75 da Lei do Solo de Galicia e 186 do RLSG.

Instituto de Estudos do Territorio

Informa que -de acordo co Catálogo das paisaxes de Galicia- o ámbito localízase na grande área paisaxística das Rías Baixas, na comarca paisaxística do Baixo Lérez, e que o trazado proposto descorre nas inmediacións da área de especial interese paisaxístico (AEIP) “Serra do Cando”, sen entrar na mesma.

Sinala que a calidade paisaxística da contorna é boa e que a presenza da AEIP contribúe á mesma. Salienta o carácter rústico da zona, a presenza de asentamentos nos vales e nas pendentes suaves e as numerosas edificacións tradicionais. Indica que a orografía é complexa e que a vexetación está composta por masas de piñeiros, eucaliptos e algunhas áreas de carballos, tamén breixo, prados, pequenas hortas, ameneiros e salgueiros nas proximidades das canles de auga.

Considera que a alternativa elixida non terá unha forte incidencia paisaxística por seguir o trazado dunha estrada existente e que son adecuados os criterios de integración paisaxística (apartado 11 do borrador), entre eles a non alteración, na medida do posible, da rasante do terreo evitando a presenza de grandes noiros e desmontes que interfiran nas visuais e mantemento da vexetación autóctona.

Non obstante, para mellorar a integración da actuación, recomenda adoptar as seguintes medidas:

- Os noiros que non se podan evitar deberán ter a menor pendente posible e ser naturalizados empregando especies vexetais autóctonas adaptadas á climatoloxía da zona.
- Os pasos sobre cursos de auga evitarán, na medida do posible, a canalización e a redución da sección natural dos corredores ecolóxicos, evitando os estribos de recheo. Durante a construción das pontes se respectará ao máximo posible a vexetación de ribeira.
- Caso de existir algún elemento (ponte ou calquera outra estrutura) que provoque un notable impacto visual ou xere a conca visual moi ampla, será obxecto dun deseño coidado, no que prime a singularidade formal fronte á estandarización.

Finalmente considera que o Plan especial non provocará un impacto paisaxístico significativo, se ben deben tomarse en consideración as recomendacións expresadas anteriormente.

Dirección Xeral de Patrimonio Natural

Considera que non é previsible que o plan xere efectos significativos coa preservación do patrimonio natural e a biodiversidade, sempre e cando o proxecto específico que se adopte garanta o cumprimento das medidas contempladas na documentación achegada e se teñan en conta as seguintes indicacións:

- Evitar calquera afección significativa, directa ou indirecta, sobre os hábitats de interese comunitario e naturais prioritarios, con atención específica aos localizados na ZEC e na súa contorna.
- Calquera afección non contemplada neste informe, así como na documentación achegada, que poida afectar potencialmente, de forma sobrevida, ao ZEC "Serra do Cando", deberá vir precedida por unha paralización da acción xeradora do potencial impacto, comunicando a devandita situación ao Servizo de Patrimonio Natural de Pontevedra, xunto coas medidas que se propoñan para eliminar, mitigar ou compensar o impacto.
- Adoptar as medidas necesarias para evitar o deterioro, a contaminación e a fragmentación dos hábitats de interese comunitario. No caso de detectarse unha afección sobre estes non contemplada previamente, aplicárase o mesmo protocolo sinalado no punto anterior
- Un efectivo tratamento dos residuos, vertidos e emisións xerados, coa interposición dos medios necesarios e os oportunos mecanismos de control e vixilancia, en aras de evitar a contaminación que potencialmente se pode producir na contorna.
- Garantir a conservación dos exemplares de especies de flora e fauna recollidos no Catálogo galego de especies ameazadas que puideran estar presentes na zona de actuación. Para elo levarase a cabo antes do inicio dos traballos unha prospección para constatar a presenza ou ausencia destas especies.
- Así mesmo, se durante a execución e explotación do proxecto apareceran afeccións ao medio natural non contempladas na tramitación ambiental, deberán paralizarse as actuacións e informar de maneira inmediata ao servizo de Patrimonio Natural.

Dirección Xeral de Patrimonio Cultural

Detecta que no núcleo de Revolta o trazado da vía superponse cun hórreo, casa grande e muíño catalogados. Ao respecto, coidárase que o trazado do Plan aprobado inicialmente non afecte aos bens protexidos, evitando na medida do posible a afección ás contornas de protección.

En canto a bens do patrimonio cultural e outros elementos de interese, indica o seguinte:

- Non se inclúe a afectación da contorna de protección do muíño 00-ac7 (plano PE-01A do borrador e 0-1-2 do PXOM), localizado ao norte, ao carón da vía.
- Non se achegan fichas do peto de ánimas do núcleo do Coto da Igrexa, nin do palco da música da capela do Neno Xesús, na Igrexa, recollidos no Plan Básico Autonómico.

Tampouco se inclúe o adro da capela delimitado por un muro de pedra, dúas árbores de gran porte e o pozo tradicional. Suxire estudar o valor da carballeira na que se atopa o cruceiro, por se fose conveniente garantir a súa salvagarda. Tamén salienta que a chegada a este núcleo se realiza por vía flanqueada por numerosos elementos con valor cultural (hórreos, muros, edificacións tradicionais e árbores de gran porte).

- No núcleo da Revolta detecta unha fonte tradicional non incluída no PXOM, da que se deberán estudar as súas características para determinar se se trata dun ben do patrimonio etnolóxico.
- Salienta que ao longo da vía existen muros tradicionais e elementos non catalogados individualmente que o PXOM protexe na súa normativa, prohibindo a súa demolición ou destrución. Neste sentido, establece a necesidade de detallar a súa localización, extensión e características, así como o establecemento de medidas específicas para a súa protección, tendo en conta que a vía afectará directamente a estes elementos caracterizadores da estrutura rural.

Como medidas correctoras alude á determinación excluínte 9.3 das DOT, relativa á compatibilidade das actuacións cos bens culturais, pola que deberá realizarse unha prospección do ámbito para detectar elementos non identificados no inventario de patrimonio cultural de Galicia.

De acordo co artigo 35 da Lei do Patrimonio Cultural de Galicia (LPCG), elaborárase un Catálogo propio do Plan especial con todos os bens e as contornas de protección afectadas, incluídos os novos bens detectados durante a prospección. As fichas deberán actualizarse conforme a normativa vixente, describirán o valor cultural do ben, a súa composición e os elementos singulares protexidos de obrigada conservación. Suxire que tamén inclúan medidas de protección específicas para cada ben, atendendo ao tipo de obra que o Plan pretende realizar.

No tocante á normativa, engadírase un apartado específico coa normativa relativa ao patrimonio cultural, que estea actualizada e conteña o tipo de obras permitidas segundo os niveis de protección, o réxime de autorizacións, os criterios de intervención, etc. Concretamente, sobre o patrimonio arqueolóxico:

- Estarase ao disposto nos artigos 95 e 96 da LPCG e Decreto 199/1997.
- Engadíranse as determinacións do PXOM sobre protección do patrimonio arqueolóxico. Atenderase especialmente ao establecido para a zona de protección integral dos xacementos, na que só se autorizarán aquelas actuacións compatibles co ben ou coa súa posta en valor, debendo someterse ao réxime de autorizacións da LPCG. O propio Plan sinala que *“A execución das obras requirirá dun control arqueolóxico da zona afectada”*.

Co fin de garantir a salvagarda da estrutura viaria tradicional, intentarase manter as aliñacións existentes, así como os elementos de interese que configuran ditas aliñacións (edificacións, muros e valos tradicionais ou outros elementos de interese etnolóxico. Neste sentido, solicita engadir á normativa do Plan especial o recollido nos artigos 80, 85.2 e 65.5 do PXOM vixente.

En relación á cartografía, os planos delimitarán todos os bens e as contornas de protección e os elementos arquitectónicos ou etnográficos que, a pesar de non estar catalogados, se considere conveniente a súa conservación para integralos na ordenación e garantir a súa salvagarda. Tamén se incluírán os muros tradicionais.

No Plan que se aprobe inicialmente, achegarase o trazado da nova rede viaria máis axustado ás previsións en canto á súa formalización e dimensións, evitando a afección a elementos tradicionais (especialmente aqueles que configuran aliñacións existentes), ás contornas de protección dos bens catalogados, e procurando non deturpar a topografía existente. En ningún caso afectará aos propios bens protexidos.

A proposta de ordenación atenderá aos criterios do artigo 46 da LPCG, ás condicións das fichas do Catálogo e da normativa sectorial. As actuacións procurarán incorporarse na nova ordenación de forma integrada e harmónica co ámbito rural e con respecto aos valores culturais.

Prestarase especial atención ao paso da vía ao carón dos núcleos da Revolta e a Chamadoira, sen deturpar a súa estrutura, para o cal recomenda o uso das guías do IET: Guía de Boas Prácticas para a Intervención nos Núcleos Rurais, Guía de Boas prácticas para as actuacións nos Camiños de Santiago e Paisaxe Galega. Guía de estudos de impacto e integración paisaxística.

Finalmente, no apartado de conclusións, solicita ter en consideración as observacións e suxestións do informe emitido e indica que -unha vez aprobado inicialmente o Plan especial- deberá solicitarse informe vinculante desta Consellería (artigo 34 da LPCG).

4. Efectos ambientais previsibles. Análise segundo os criterios do anexo V da Lei 21/2013

Co Plan especial preténdese mellorar a conexión entre os núcleos de Cerdedo e A Chan-Carballedo (Cotobade), nos que se localizan gran parte das dotacións municipais, aproveitando as estradas existentes.

O Plan especial establece o marco para a futura autorización do proxecto que executará a vía proposta, pero non inflúe noutros plans ou programas, nin se considera pertinente para a integración de consideracións ambientais ou a implantación da lexislación en materia de medio ambiente.

A proposta mellorará, *a priori*, a accesibilidade dos habitantes da zona aos servizos públicos. Ademais, respecto á ocupación do solo, cómpre salientar que se trata dunha ampliación dos camiños existentes, polo que as afeccións se limitarán á contorna inmediata do trazado actual, que transita maioritariamente por terreos agrícolas e forestais.

En canto á paisaxe, o Plan non terá unha forte incidencia paisaxística. Asemade, o borrador contempla a mínima alteración do terreo, evitar grandes noiros e desmontes e manter a vexetación autóctona.

En relación ao patrimonio natural, a proposta atravesa o río Castro e un pequeno afluente deste situados dentro da ZEC Serra do Cando da Rede Natura 2000. Porén, a ampliación do viario realizarase sobre sendas pontes xa existentes e apenas requirirán afectar á vexetación de ribeira nun entorno xa alterado pola presenza dunha praia fluvial.

No tocante ao ciclo hídrico, sinalar que a rede fluvial existente xa está afectada polo trazado actual. Neste sentido, os efectos do Plan sobre esta non se consideran relevantes.

Dada a existencia de numerosos bens culturais, considérase que o Plan pode ter efectos sobre o patrimonio cultural se non se identifican correctamente todos estes elementos de interese patrimonial e se garante a súa protección.

Á vista do exposto, considérase que os efectos derivados do Plan non serán significativos, se ben para favorecer a integración ambiental da actuación, o Plan especial deberá ter en conta as observacións dos informes do Instituto de Estudos do Territorio, da Dirección Xeral de Patrimonio Natural e da Dirección Xeral de Patrimonio Cultural.

PROPOSTA

Tendo en conta o indicado nos apartados anteriores e a análise realizada segundo os criterios do anexo V da Lei 21/2013, do 9 de decembro, de avaliación ambiental, propoño non someter ao procedemento de avaliación ambiental estratéxica ordinaria o Plan especial de infraestruturas e dotacións para vial entre Cerdedo e Caroi, ao considerar que non se producirán efectos significativos no medio ambiente. No entanto, para favorecer a sustentabilidade da proposta, establécense a seguinte **determinación**:

- Con respecto á ampliación do viario no punto de cruce co río Castro e o seu afluente, procurarase a mínima afección sobre a vexetación de ribeira, non situar novas pilas ou estribos na canle nin na zona de servidume do río e evitar o arrastre de sólidos en suspensión ou outros posibles contaminantes nas augas.
- Minimizaranse as posibles afeccións sobre os hábitats de interese comunitario presentes no ámbito, como as carballeiras galaico-portuguesas (hábitat código 9230) e as súas orlas arbustivas (5110).

Santiago de Compostela, na data da sinatura dixital

Margarita Segade Castro

Xefa do Servizo de Avaliación Ambiental de Plans e Programas

Mónica Pérez Medina

Subdirectora Xeral de Avaliación Ambiental

RESOLUCIÓN

De conformidade coa proposta anterior, resolvo **non someter ao procedemento de avaliación ambiental estratéxica ordinaria o Plan especial de infraestruturas e dotacións para vial entre Cerdedo e Caroi.**

Este informe ambiental estratéxico farase público no *Diario Oficial de Galicia* e na páxina web da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda (<https://cmatv.xunta.gal>); remitirase ao Concello de Cerdedo-Cotobade, xunto á copia dos informes recibidos na fase de consultas previas, para a súa consideración na tramitación do Plan especial.

A resolución perderá a súa vixencia e cesará na produción dos efectos que lle son propios se, unha vez publicada no *Diario Oficial de Galicia*, non se aprobase o Plan especial no prazo máximo de catro anos dende a súa publicación.

Contra esta resolución non procederá recurso algún, sen prexuízo dos que procedan en vía administrativa ou xudicial fronte ao acto, no seu caso, de aprobación do Plan especial.

Santiago de Compostela, na data da sinatura dixital

María Cruz Ferreira Costa

Directora Xeral de Calidade Ambiental e Cambio Climático

